

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

73. ÉVFOLYAM

2003. AUGUSZTUS

No. 4 (341), Vol. 73, August 2003, USPS 178-560

4. SZÁM

MOST A GYÜMÖLCSTERMŐ KAPCSOLATOK IDEJE VAN

Olvasd: 1Mózes 39:1-5.

Túl vagyunk a nagyünnepeken, melyek Jézus szolgálatának döntő állomásait állították elénk születésétől mennybemeneteléig. S a pünkösdi Szentlélek hitet ébresztő világosságában lesz személyessé, hogy Jézus Krisztus értünk szenvedett és halt meg, feltámadása pedig üdvösségünk egyedüli alapja. De felvetődik azonnal a kérdés: Mi következik ebből, van-e ezeknek az üdv-történeti eseményeknek tapasztalható, emberek számára izlelhető, zamatos, tápláló lelki-gyümölcstermése? Ezt várjuk nyári melegben is, hogy beérjenek azok a gyümölcsök, melyekért a kertész mindent elkövetett (plántálás, permetezés, gondozás, stb.). Gazdánk is mindent megtett, hogy életünk fáján jó termés örvendeztessen meg másokat. Jézus magát igazi szőlőtőnek mondja és övéit pedig szőlőveszszőnek. "Ahogyan a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok Énbennem" (János 15:4) – mondja tanítványainak. Ebben rejlik a gyümölcstermő élet titka, mely összefügg a Jézussal való szoros hitbeli kapcsolattal és meghatározza az embereknek egymás iránti kapcsolatát is. Az ember ugyanis szinte egész életében kapcsolatok kiépítésén fáradozik. Képes ezért áldozatot is hozni, ha jelene, jövője, vagy egészsége, érvényesülése ettől függ. De a gyökértelen emberi kapcsolatok mulandók, hálójuk szakadozik. "Minden elhagy, elfeled ..." halljuk Gerhardt Pál egyik szép énekében. József története is ezt állítja elénk: Testvérei eladták, apjuk elhitte a mesét a vadállatról a véres ruha látán, Potifár pedig csábító feleségének hitt. Benne élünk ma is a szakadozott hálójú kapcsolatokban, mert nem adunk elsőbbséget a legfontosabbnak, ami József életét meghatározta és a miénket is jellemezheti.

Velünk az Úr! Így olvassuk Józsefről: "Vele volt az Úr." Minden és mindenki elene volt, de Isten nem. Őrá lehet számítani, akár fent, akár lent vagyunk. Akár

mélységben, akár magasságban. Mindenkor szükségünk van Őreá, hogy el ne csüggedjünk a mélyben és a magasságban el ne bizakodjunk. József a száraz kútban is érezhette, hogy vele az Isten. Potifár házában is, ahonnan igazságtalanul börtönbe került. Ott sem hagyta el Ura. Próbatételekben is velünk van. Erre talán külön is hangsúlyt kell tennünk, mert jó napokban mégcsak valljuk, hogy Urunk velünk van, de válságos helyzetekben kérdezzük: Hát most hol van az Isten? Ő akkor is velünk vándorol. Ne higyük, hogy Urunk csak az örömnapokon tart velünk. Velünk szenved sötét napokban is, mert hordozta a legmélyebb szenvedést a kereszten. Vagyis, nem azért van velünk, mert megérdemeljük. József sem érdemelte meg, mert önteltté, beképzeltté vált álmai és apja kivétező bánásmódja nyomán. Ami történik vele, bizonyítja, hogy Isten akkor sem hagyta magára, amikor bűnei miatt a mélységbe került. Luther mondja: Isten a szentjeit a mélybe taszítja, ha magasra akarja emelni.

Övéi vagyunk, mert Ő vásárolt meg minket. Azt szoktuk mondani, hogy pénzért minden, sőt mindenki megvásárolható. Lehet, hogy nem minden testvér adja el testvérét hűsz ezüstért. De megvenni a másikat, "lefizetni", hogy mellénk álljon, nem egyszer fordul elő. Potifár megvásárolta Józsefet és ezzel övé lett életre-halálra, tulajdona, rabszolgája. Minket is megvásárolt Valaki. Nem a száraz kútból, hanem a bűn mélységéből. Nem pénzzel, arannyal, hanem ártatlan szenvedésével és halálával. "Drága áron váltattunk meg" – mondja az apostol, hogy a bűn szolgaságából kiszabadulva Isten szabad gyermekeiként éljünk. A mai ember, akármelyik kontinensen is él, félelmei "kűtmélyén" érzi, hogy nincsen emberi eszköz (anyagi, pénz) a szabadulásra. De valljuk, hogy az Övéi vagyunk, az Úréi, mint szőlőtőn a szőlővessző, akár műtőasztalon, akár betegágyban fekszünk, vagy kínzó kérdések tüzfészkében izzunk, bűneink darázs-fészkében kínlódunk, netán

a halál völgy-sírijában fekszünk. A legdrágábbat adta értünk Urunk, Egyszülöttjét, hát ezért sem mond le rólunk.

Ezért áldottak vagyunk és az ebből eredő erővonalak megtapasztalhatók. Józsefről olvassuk, hogy szerencsés ember lett és mindent eredményessé tett az Úr, amihez hozzáfogott. Mindez nem értelmének, helyelkedni tudásának, vagy alkalmazkodó képességének a gyümölcse, hanem annak a ténynek, hogy vele volt az Úr! Ezt mások látják. Nem arról van szó, hogy József észrevette: Nagy dolgot műveltem! Csak elvégezte, ami reá bízott, hűségesen. Mint rabszolga is Potifárnál, mint mint miniszter a fáraónál hűséges maradt a szolgálatban, ragaszkodott Urához, Aki vele volt. Nem lehet ugyanis elválasztani a hit dolgait a hétköznapi élet dolgaitól. A hit embere helytáll földi hivatásában. Akkor is, ha nincs állandóan "ellenőrző" szemek előtt, mert Isten szerető tekintete irányítja és kötelezi.

Áldás árad életéből. Nem emberek magatartásától függően, egyszer áldás, másszor átok. József segít azokon is, akik igazságtalanul börtönbe juttatták. A testvéreken is, akik kútba dobták. Ilyen következménye van, ha övéivel van az Úr: Áldás árad életükből. Ezért nem tarthatjuk meg mi sem a keresztségben kapott és a vasárnapról-vasárnapi hangzó "áldjon meg az Úr" tényét, hanem magukkal visszük otthonunkba, emberek közé, hogy áldottak legyenek. Túrmezei Erzsébet keresztlánya esküvőjére írta: "Simítsd a redőt, oszlasd a gondot! Így leszel áldás! Így leszel boldog!" Az áldás embere nem fokozza, szaporítja a fájdalom redőit, hanem simítja. Oszlatja a gond-felhőt, hogy a hit és szeretet napfénye minden földrészen elérje az igazi kapcsolatok után vágyó embertársat és hittestvért, kibe a Szőlőtő gyümölcstermő nedvet akar árasztani, mint Benne maradó szőlővesszőbe.

Szimon János

GYÓGYULÁST A VILÁGNAK!

Paks, Csömör, Orosháza, és most Székesfehérvár. Négy gyülekezet, négy helyszín. Eddig ezek a gyülekezetek voltak házigazdái az országos evangélikus találkozóknak. Az idei kétnapos eseményen, június 27–28-án a székesfehérvári sportcsarnokban a megnyitó napon becslések szerint 1400-an, a másnap pedig még ennél is többen, körülbelül 2200-an vettek részt. Érkeztek az evangélikusok az ország minden szegletéből. Személyautókon, bérelt autóbuszokon, és egyéb tömegközlekedési eszközökön egyaránt. Élettel telt meg a másnap sporteseményeknek otthont adó csarnok mindkét nap.

A mostani találkozó mottója "Gyógyulást a világnak!" volt. Ez a jelmondat megegyezik az Evangélikus Világszövetség idei winnipegi naggyűlésének a mottójával. Ám ez esetben mégsem plágiumról van szó, hanem arról, hogy a szervezők is felismerték, hogy teremtett világunk ezer sebből vérzik, és elodázhatatlanul szüksége lenne a gyógyulásra. A programot is e szempont alapján úgy állították össze, hogy felsorolták azokat a területeket, amelyek valóban gyógyulásra szorulnak, sőt még gyógyírt is próbáltak keresni a bajokra.

A találkozó első napján egyházunk sajtó- és egészségügyi munkájáról esett szó. Az "Evangélikus Élet" főszerkesztője és a Luther Kiadó vezetője szólt arról, hogy mennyire megnövekedett az igény a spirituális témák iránt. Ez is a gyógyulási vágyat mutatja. Dr. Cserháti Péter orvos és dr. Frenkl Róbert országos felügyelő pedig tájékoztatást adott a tervezett Evangélikus Egészségügyi Központ előkészületeiről.

Szombaton a főtémához kapcsolódva három referátum hangzott el. Ifj. dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár "Gyógyulást az egyháznak", Pröhle Gergely hazánk svájci nagykövete "Gyógyulást a társadalomnak", Mekota Ervin ökológiai szakember "Gyógyulást a teremtett világnak" címmel tartott előadást. Délután tizenkét csoportban folytatódott a beszélgetés a felvetettekről. A témák a következők voltak: Isten gyógyító ajándéka a megigazulás - Isten gyógyító ajándéka a közösség - a szétszakadások gyógyítása az egyházban - az egyház missziója egy többvallású világban - a kirekesztő falak eltávolítása - az egyház gyógyító szolgálata - igazságosság és gyógyulás a családokban - az erőszak megállítása - a gazdasági globalizáció kérdései - a teremtett világ gyógyulása - nők az életért - kultúra, szubkultúra, és hit.

Nagyszerűek voltak a kiegészítő programok. Egyházunk központi fűvősegyüttese

mellett fellépett a pestszentlőrinci "Új teremtés" ifjúsági együttes, a pilisi "Izsóp" együttes, és az oroszlanói gyülekezet ének-kara. Gryllus Dániel pedig a székesfehérvári evangélikus templomban adott koncertet. A IV. országos evangélikus találkozó záró Istentiszteletén a Déli Egyházkerület újonnan megválasztott püspöke, Gáncs Péter hirdette Isten gyógyító igéjét.

A zárzóban elhangzott, hogy egyházunk vezetősége legközelebb az Evangélikus Világszövetség 1984. évi budapesti naggyűlésének emlékére, két vagy három év múlva a főváros új sportaréánjába tervezi megszervezni a legközelebbi országos evangélikus találkozót.

Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

A gyónásról

A mi Urnk Jézus Krisztus legfőbb törekvése az volt, hogy lelkeket mentsen meg. Jelenleg a Krisztus teste az egyház. Az egyháznak is legfőbb törekvése az kell hogy legyen: Embereket, bűnösöket megmenteni. A keresztyén ember nem mondhatja a Kain-kérdést: Avagy őrizője vagyok-e az én atyámfiának?, mert a Krisztus szeretete, amely a Szentlélek által kiárad minden keresztyénre, kényszeríti őt a lelkek megmentésére.

Mitől kell a lelkeket megmenteni? A bűntől és következményeitől. S hol van szó a legszemélyesebben a bűnről? A gyónásban. A gyónás ember és ember között történik. Itt nem általánosságban beszélünk, hanem világos lesz, hogy "tua res agitur", a te ügyedről van szó, terólad magadról.

Amikor Keresztelő János a pusztában hatalmas bűnbánati beszédeit tartotta, szegény és gazdag, előkelő és egyszerű, fiatal és öreg, papok és katonák, seregestől mentek ki. S az van megírva róluk, hogy megvallották bűneiket (Máté 3:6).

Amikor Pál apostol szolgálata nyomán Efezusban az ébredés szellője fújt végig, a hívővé lett emberek eljöttek, megvallották viselt dolgaikat és kíméletlenül szakítottak eddigi életfolytatásukkal (Apostolok Cselekedetei 19:18).

Jakab apostol pedig levelében, mint lelképásztort azt ajánlja a gyülekezeteknek: "Valljátok meg bűneiteket egymásnak és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok" (Jakab 5:6).

Az egyház története is arról tesz bizonyosságot, hogy Isten országának nagy hősei gyónással éltek és áldással szolgáltak.

Virág Jenő

Köszöntjük és bemutatjuk

Szabó András, budapesti ev. teológiai hallgatót, aki Fuchs Frigyes és Irén-ösztdíjjal immár tizenhétediként tanul a "Lutheran School of Theology" csikágói intézetben a 2003/2004-es tanévben. 1977-ben Pécsen született lelkész házaspár gyermekeként; édesapja, dr. Szabó Lajos, az Ev. Hittudományi Egyetem rektora, édesanyja,

Sz. Mátrai Marianna ugyanott a gyakorlati intézet vezetője. A zuglói ev. gyülekezetben nőtt fel és nyert hitében megerősítést; a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban érettségizett. Ezután joghallgató volt az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen három évig, majd még egy évet Heidelbergben. Ott teológiai előadásokat is hallgatott, melyek a lelkészi pálya felé fordították. Három éve hallgatója az Evangélikus Hittudományi Egyetemnek, ahol azt a furcsa helyzetet éli meg, hogy szülei esetenként tanárai is.

"Most már úgy érzem, kialakult bennem az az elhatározás, hogy a lelkészi pályát választom. Ebben a felkészülésben nagyon sokat várok az előttem álló csikágói ösztöndíjas évtől, s nagyon örülök ennek a lehetőségnek. Várakozással tekintek arra is, hogy megismerhetem az amerikai egyházi életet, a gyülekezetújítási programokat, és az ott élő magyarok életéhez is közelebb kerülhetek ... és szeptember közeledtével egyre nő az izgalom és várakozás bennem" — fűzi életrajzához Szabó András.

András, Isten hozott! Ó áldjon meg idejöveteledben és tanulmányaidban!

* * *

Egyben elbúcsuzunk Maricza Andreától, aki a 2002/2003-as tanévben volt Fuchs-ösztdíjas. Maricza is dicséretes eredménnyel szerezte meg a bölcsészmagiszteri oklevelet, s többirányú tapasztalatszerzéssel tért vissza Budapestre, hogy befejezze teológiai tanulmányait. Neki Isten hozzát mondunk és kívánjuk a Lélek vezérlését tanulmányaira, terveire, életére! bb

Hogy mennyi az évi előfizetés?

És hová kell azt beküldeni?

Az USA-ban 6 dollár.

Kanadai címre US\$8.

Külföldre légipostán US\$15.

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 770828

LAKEWOOD, OH 44107-0038

A MÁRVÁNYEMBER

HUSZONÖT ÉVE HUNYT EL D. ORDASS LAJOS PÜSPÖK

1978 augusztusában lakásunkon megsörrent a telefon. Személyesen D. Káldy Zoltán püspök volt a vonalban. Neve természetesen fogalom volt számomra, így némi ijedtséggel szóltam bele a kagylóba. Édesapám felől érdeklődött. Amikor megtudta, hogy külföldön van, érezhetően megkönnyebbült, de a biztonság kedvéért megkérdezte: "Holnap délután is távol lesz még?" Igenlő válaszom nyomán talán még tréfálkozott is, majd elköszönt és letette a telefont. Utólag tudtam meg, hogy azért telefonálta végig a budapesti lelkészeket és teológiai tanárokat, hogy azok nehogy el merjenek menni Ordass püspök temetésére, aki augusztus 14-én, 77 éves korában halt meg. Úgy látszik Káldy engem, az akkor 19 éves teológiai hallgatót nem tekintett olyan kockázati tényezőnek, aki a temetésen való esetleges részvételével zavart okozhat. Máig sajnálom, hogy nem voltam elég bátor, és nem mentem el a Farkasréti temetőbe, arra a szertartásra, amelyen éppen az elhunyt püspök kérésre nem hangzott el igehirdetés és búcsúztatás, csak megrázó imádság. A tiltás ellenére sokan lerótták kegyeletüket a század egyik legnagyobb formátumú egyházi vezetője ravatalánál, aki a törvény szerint haláláig, *de facto* azonban csak alig öt éven keresztül lehetett püspök.

Emlékeim szerint a korabeli "Evangelikus Élet" is csak rövid hírben tudósított Ordass püspök haláláról, azzal a nyilvánvaló hazugsággal, hogy a püspöki tisztet nyugdíjazásáig töltötte be.

Titokban elstutogott beszámolókból pedig már akkor is tudhattuk, ki is volt ő valójában. A létező szocializmus világának megfelelően meg kellett különböztetnünk a hivatalos értékelést a valóságostól, és a személyes közlésekből bizony pontosan

VISSZAVONT FELMENTÉS

Mint emlékezhethünk, a "Lutheran Church Missouri Synod" egyházban tavaly felmentették szolgálatából Benke David Atlanta-egyházkerületi püspököt, mert 2001. szeptember 23-án a new-yorki Yankee stadionban a szeptember 11-i áldozatok emlékére tartott imagyúlésen más keresztyén és nem-keresztyén papokkal résztvett és ott, ugyan korrekt evangélikus módon, imádkozott is. A közel egy éve tartó fellebbezési eljárás eredményeképpen az illetékes egyházi bíróság a felmentést semmisnek és Benke David püspököt egyházkerülete püspökének nyilvánította. cs

tudtuk, hogy Ordass nem "a reakció vezére", hanem hitvalló püspök volt.

Amikor születtem — 1959-ben — akkor már másodszori félreállítottságában élt a Márvány utca elszigeteltségben. Wajdától joggal kölcsönözhetjük a zseniális film címét: Ő volt a Márványember. A nemes anyagot és a mozdulatlanságot egyaránt jelentheti ez a cím.

Magam egyszer találkoztam vele személyesen. 1975 őszén családunkon keresztül üzent neki Angliából sokak "Mária néni-je", a háború utáni magyarországi ébredési mozgalom Londonba szakadt anyyala. Édesapám kérésére fontos üzenetet vittem Lajos bácsihoz a Márvány utcába. Két apró momentumra emlékszem a rövid látogatásból. Az egyik az íróasztalon álló Sokol rádió, amely a szinte a háziórizetben élő püspök számára bizonyára a külvilággal való kapcsolattartást jelentette. A másik a kurta párbeszéd, — amelyben apám instrukciói nyomán — előre gratuláltam a püspök úr közelgő 75. születésnapjához. (Az otthonról kapott útmutatás szerint nyomatékosan Püspök úrnak szólítottam.) Hátát a falnak vetve csak annyit válaszolt, hogy azért azt még meg is kell érni... Tudjuk, megérte, sőt azt követően még két termékeny esztendő adatott neki, mielőtt nyitott Bibliája mellett csöndben elpihent. Halála után néhány évig tartott még a vele kapcsolatos hivatalos hírzárlat, aztán a 80-as években hirtelen felgyorsultak az események. Az 1984-es esztendő elején lélegzetfojtva figyeltük a Deák térről érkező híreket. Hallottuk ugyanis, hogy Fasang Árpád zongoraművész — a gyülekezet presbitere — levélben kérte Káldy Zoltánt az Ordass-ügy újraértékelésére. Az esztendő nyarán, az Evangélikus Világszövetség budapesti nagygyűlésén aztán éppen Káldy ejtette ki a bizonyosságtevők fellege kapcsán a sokáig tabunak számító Ordass nevet. Sőt, a világyűlés angolnyelvű hírleveléből arról a megemlékezésről is olvashattunk, amelyet Ordass sírjánál tartottak. Persze a magyar változat nem említette ezt a hírt...

Arra még várni kellett, hogy a hivatalos egyház magáévá tegye a püspök örökségét, de az úgynevezett "második nyilvánosság" már jól működött. Nemzedékem körében nagyon hamar természetes tájékozódási pontot jelentett Ordass Lajos életének néhány eseménye. A teljesség igénye nélkül csak egy-kettőt említek.

Micsoda erkölcsi tőkét jelentett az a tény, hogy Wolf Lajos éppen Magyaror-

szág német megszállásának napján határozta el, hogy nevét Ordassra magyarosítja! Nem az aktuális megszálló hatalomhoz akart igazodni, ellenkezőleg; azzal szemben határozta meg önmagát. És nem a szeledebb Farkas nevet, hanem a mindenre kész elszántságot tükröző Ordasst választotta. Vagy szinte szó szerint tudunk idézni a Népbíróság előtt az utolsó szó jogán elmondott megrendítő beszédéből, amely számunkra Szókratész védőbeszédének keresztyén változatát jelentette. De sokat idéztük börtön-prédikációját, amelyben minden hivatalos papnál hitelesebben szólaltatta meg a karácsonyi evangéliumot! Szinte ökölbe szorult kezünk, amikor — Szépfalusi István [ausztriai ev. lelkész] "lila könyveiből", vagy D.Terray László [norvégiai ev. lelkész] nagyszerű életrajzából — arról értesültünk, hogy 1950-ben az egyházi bíróság is megfosztotta püspöki tisztétől Ordasst. Rettegve gondoltunk arra, hogy a mi tisztességünk többre terjedt volna-e egy esetleges üres cédula leadásánál... Aztán átszellemülten olvastunk az 1956-ös csoda eseményeiről, majd az azt követő bő egyéves kegyelmi időről, amely egyházunkra beköszöntött. Megindított az a leírás, hogy a püspöki hivatalába 1956 reformáció ünnepén visszatérő Ordass a Deák téren megkapta azt a fekete szalagot, amely letartóztatásától kezdve a templom oltárának keresztyére volt kötve. Lenyűgözött minket az a hír, hogy a forradalom idején Ordass rejtegette az Állami Egyházügyi Hivatal sokak által keresett vezetőjét. Annál inkább fáj, hogy egyházi emberek sodródtak át a túlsó oldalra a feszült 1957 őszi tárgyalások idején. Aztán maradtak a kényszerű hallgatás időtálló művei: Az önéletírás, a passió-fordítás, a gyermekeknek szóló áhitatos könyv, és legfőképpen az imádságok...

Ezen emlékek felidézésével azt kívánom érzékeltetni, hogy amikor Ordass 1990-es állami, majd pedig a sajnálatosan megkésztett 1995-ös egyházi rehabilitációja megtörtént, addigra ő már elfoglalhatta szívében és tudatunkban az öt megillető helyet. Idővel őrizheti emléket szobor, film, Magyar Örökség-díj, könyv, baráti társaság és intézmény, ő igazából a szívek mélyén él. Legyenek áldottak azok, akik mindenféle tiltás ellenére felidéztek az ő hitvalló élete példáját, és mindenek előtt legyen áldott az Úr, aki annyi esendőség ellenére ezt a márványembert adta a szegény magyar lutherániának abban az embert próbáló és gerinceket roppantó, vérzivataros huszadik században.

Dr. Fabiny Tamás, hittud. egyetemi docens

A kígyó

A kígyó (görög: ophisz; héber: náhas) a Földön a legszélesebb körben elterjedt csúszó-mászó. Az Északisarkvidék felé csökkenő mértékben található, míg az Egyenlítőnél a leggyakoribb. Palesztina területén mintegy harminc fajtája él. Testük nagyobb részét pikkelyek, fejüket és hasukat pajzok fedik. Lazaszerkezetű állkapcsuk miatt szájukat igen nagyra tudják nyitni, azért nagyméretű állatokat is le tudnak nyelni. Egyes kígyófajták mérgefogakkal rendelkeznek, amelyeken keresztül mérgeket az áldozatba juttatják harapásukkal. Ezek a mérgek hatásukat tekintve kígyófajtaként eltérőek. A kobráké például az idegközpontra, a viperáké a szívre és a tüdőre hat. A több mint kétezer fajnak mintegy 15-18%-a mérgekígyó. Általában tojásokkal szaporodnak, de vannak közöttük eleven-szülők is.

A Biblia szerzői gyakran úgy fejezik ki magukat, hogy a kígyó a nyelvével *mar*. Az istentelenekről mondják: *“Vipera mérgeét szívja, áspiskígyó marása gyilkolja meg”* (Jób 20:16). A zsoldáros a cselszövő embert a következő módon írja le: *“Nyelvük éles, mint a kígyóé, viperaméreg van ajkukon”* (Zsoltár 14:4). Itt arról van szó, hogy amikor a kígyó haragot vagy esővizet iszik, azt körül nyomatgatva, akkor *“a nyelvét élesíti”*. A valóságban a nyelv nagyon fontos érzékszerve a kígyónak. Ezért a cselszövő ember találó képe ez. Az emberi nyelv ártalmas, gonosz szavaival képes éppen úgy halált és sok nyomorúságot okozni, mint a mérgekígyók.

A Szentföldön élő 30 féle kígyófaj közül legalább 20 mérges, ezért érthető, hogy a kígyót ott nagyon veszélyesnek és féltelmesnek tartják. Ennek ellenére Isten kezében eszköz volt, mert amikor az istenteleneket meg akarta büntetni, halált hozó kígyócsapást mért rájuk. Ámós próféta az utolsó ítélet látomásában azt mondja, hogy lehetetlen az Úr igazságos haragja elől elmenekülni, mert: *“Ha a Kármel tetején bújnak el, ott is felkutatom és megragadom őket. Ha a tenger mélyén rejtőznek el szemem előtt, ott is parancsolok, és megmarja őket a kígyó”* (Ámós 9:3). És mindazokat, akik az Úr napját kívánják, így óvja: *“Olyan leszel, mint mikor valaki oroszlán előtt fut, és medve támad rá, vagy bemelegy a házba, kezével a falhoz támaszkodik, és kígyó marja meg”* (Ámós 5:19)

Amikor Izráel népe a pusztai vándorlás alatt türelmét veszítette és fellázadt Isten ellen, *“... mérgekígyókat küldött az Úr a népre, és azok megmárták a népet, úgy-hogy sok izráeli meghalt”* (4Mózes 21:6). Ez akkor történt, amikor a kánaániak felett győzelmet arattak az Úr segítségével, mert megtartották fogadalmukat. Majd elindultak a Hór-hegytől a Vörös-tenger felé, hogy megkerüljék Edóm országát. A nép a győzelem ellenére elcsüggedt az út miatt, Isten és Mózes ellen lázadt, mert szívből megutálta és hitványan tartotta az Úrtól kapott eledelt. Ezért küldött Isten rájuk mérgekígyókat büntetésül. Sokan meghaltak a kígyók marásától, de amikor a nép megbánta vétkét, Isten lehetőséget adott a menekülésre oszlopra tűzött rézkígyó által. *“Ha azután megmárt valakit a kígyó, és föltekintett a rézkígyóra, életben maradt”* (4Mózes 21:9). Luther Márton a következő megállapítást tette: *“Először is a kígyó, amelyet Mózesnek el kellett készítenie rézből, vörös színű volt, és azokhoz az emberekhez hasonlított, akik vörösek és tűzforrók voltak a tüzes kígyók marása miatt. Másodszor, a rézkígyót jelként kellett póznára tűznie. Harmadszor, azoknak, akik meg akartak gyógyulni, fel kellett tekinteniük a póznán lévő rézkígyóra.”*

Ez az esemény prófétai előképe az Úr Jézus megmentő kereszthalálának. Önmaga jelentette ki: *“És ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen”* (János 3:15). Isten az Ő Fiát küldte el emberi testben, a bűn testének hasonlatosságában, hogy kárhozatra ítélje a bűnt a testben. *“Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk ...”* (2Korinthus 5:21). Ez történt, amikor Krisztust felemelték, amikor ott függött a kereszten. Ahogyan a pusztában megmárt izraelita feltekintett a rézkígyóra és életet nyert, ma is gyógyulást és örök életet nyer az, akit a bűn *“tüzes kígyója”* ugyan halálra mart, de feltekint Jézus Krisztusra és Őt Megváltójának vallja.

In: Vetés és aratás.

IMÁDKOZZUNK!

Menneyi Atyánk! Ismertesd meg velünk megtartó kegyelmedet, hogy elhívó szavadat és országodat mindennél drágábbnak tartjuk, a mi Urunk Jézus Krisztus által, Akiben nekünk bűnbocsánatot, életet, és üdvösséget adtál. Ámen.

INNEN – ONNAN

¶ A magyar római katolikus püspökök júniusi konferenciájának egyik határozata szerint a külföldi magyar r.k. lelkészségek számát százötvenről fokozatosan 15–20-ra tervezik csökkenteni.

¶ A magyar nyelvű TV-műsorok 22%-os csökkentése és e műsorok szerkesztőségének folyamatos elsorvasztása ellen tiltakozott a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács az újvidéki szerb TV-igazgatóságnál.

¶ Az Északamerikai Német Evangélikus Konferencia lapja, a *“Kirchliches Monatsblatt”* idén 60. évfolyamában jelenik meg.

¶ Az Ausztráliai Evangélikus Bibliafordítók Társasága onobasulu nyelven megjelentette Márk evangéliumát és az Újszövetséget bukawa nyelven, mindkettőt Pápua-Újguiniben élő bennszülött népcsoportok számára. 2005-re számítják, hogy elkészül a teljes Biblia az észak ausztráliai bennszülöttek kriol nyelvére.

¶ A Rozsnyó–Kassa vonalon a Szent László helyek bejárására háromnapos lármafatalalkozót rendeztek június 27-29 között. Az első helyen, Hárskúton ökumenikus Istentiszteletet tartottak Kojnok Ede r.k. püspök, Filo Vladimir püspökhelyettes, Erdélyi Géza reformáus püspök, és Rusznyák Dezső evangélikus lelkész szolgálatával. A mintegy száz résztvevő Debrődöt, Szepsit, Betlert, Krasznahorkát, Lucskát, s a Szádelői-völgyet látogatta meg.

¶ A budapesti Kossuth-rádió közvetítésre kerülő Istentiszteleteket és Miséket felekezetre való tekintet nélkül kereken másfél-millió ember hallgatja vasárnaponként. ■

MEGHÍVÓ

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia ezúton is meghívja taggyűlékezetei képviselőit, lelkész- és világi tagjait, tiszteletbeli tagjait, s velük együtt a Konferencia barátait 30. biennális közgyűlésére, melyet 2003. november 9-én vasárnap du. 1:30 órakor tart meg a *“Gloria Dei”* Evangélikus Egyház utca szinten lévő nagyertermében, 5801 Memphis Ave., Cleveland, Ohio címen. A közgyűlés résztvevői számára du. 1 órától hideg bűfét terítünk.

Erős vár a mi Istenünk!

Rignejnén Sz. Ildikó, s.k., lelkész-jegyző
Bernhardt Béla, s.k., főesperes-elnök

Szent István műve

Tudatos béketörekvés emeli Szent Istvánt, mint államszervezőt harcias kortársai fölé. Ez biztosította szervezőmunkája sikerét és alkotásai állandóságát. A harcban-háborúban kialakult gyökértelen nagyhatalmak dicsősége hamar leáldozott és nem egyszer vele veszett a hódító nemzet függetlensége is. A békében fogant magyar királyság szervezett és pihent erővel nézett az új küzdelmek elébe, melyek első szele a német császár támadásával még István életében megérintette Magyarországot.

Szent Istvánban külföldi kortársai és száz évvel később élt magyar életírói a kegyes és jólelkű uralkodót, a szentéletű, komor keresztyén királyt dicsőítik. Ez ítélet igazságát hirdetik uralkodói cselekedetei, fiához írt intelmeinek és törvényének szavai is. Más cselekedeteiből a keménykezű és akaraterős, a törvényt igazságosan, de — ha kellett — kíméletlen szigorral alkalmazó királyt is megismerjük. Méreteiben az emberi történet legnagyobb alakjaira emlékeztető uralkodói egyénisége, minden idők legnagyobb magyarja mégis alkotásaiból bontakozik ki teljes fényében.

A középkor eszmevilágát, intézményeit, egyetemes katolicitását félreértő s az Európa földjén elpusztult rokonnépek sorsára nem gondoló búsmagyar álmodozók hiába gáncsolják Istvánt németbarátságáért, az ősi magyar hit elhagyásáért. A XIX. század forradalmi történet szemléletében felnőtt gondolkodók hiába igyekeznek őt a maguk képére deformálva, minden régít leromboló, újjal és idegennel helyettesítő forradalmárnak feltüntetni. Alkotásai minden ízében konstruktív, hatalmas koncepciójú és mindenkor reális politikusnak, szíve és vére szerint egyaránt magyar s egész lelkével keresztyén uralkodónak pompás alakjára vetik fényüket.

Szent István idegen eszméket és intézményeket, idegen hatalmi szervezeteket ültetett át magyar talajba, de a régiből csak azt pusztította el, ami már korhadt volt és összeomlással fenyegetett. Az életerős és fejlődésre képes régi intézményeket, a magyar élet ősi formáit bölcsen megkímélte. Magyar szellemet vitt az új intézményekbe és magyarrá alakulásuk útját is kijelölte. Alapját vetette annak a sajátos magyar fejlődésnek, aminek legjellemzőbb, mert leg-sajátosabb terméke a szent király magán-gazdagságából a magyar nemesség önkormányzatának erős várává lett vármegye, legnagyobb alkotása a Szent István keresztyén királyságával testet öltött és változó formák közt létesült magyar nemzetállam, legszebb és legkifejlettebb szimboluma István király megsejtenelt koronája.

Magyarország földjén a történelmi kor kezdete óta kelta, trák, szkita, szarmata, germán, szláv, török népek hosszú sora talált hazára. Közülük nem egy hosszabb időre is megvetette lábát az ország egyik vagy másik részében, a húnok és avarok az egész ország területére kiterjesztették uralmukat, de e természettől egységesnek alkotott terület politikai és kulturális egységét létrehozni és állandósítani sem nekik, sem a világhódító latin és frank hatalmaknak nem sikerült.

Történetileg belátható időn belül a ma-

gyar volt az egyedüli nép, mely ezen a területen a politikai és kulturális egységet megteremteti s a hazátkereső népek és hódító nemzetek támadásait visszautasítva évszázadokon át fenntartani tudta. Az egész ország területére kiterjedő uralom megalapítása a honfoglalók érdeme. Ez uralom állandósítása, a politikai egység megteremtése, a népegyéniségben rejlő államalkotó erő és politikai akarat teljes kiaknázása, az európai életre felvértezett magyar nemzetállam megalapítása Szent István műve, s ez a mű a magyar faj, a magyar szellem, és a magyar erő legnagyobb alkotása.

Hóman Bálint. In: Magyar Történet

SZÁZESZTENDŐS NAGYVÁRAD ÉKESSÉGE: AZ EVANGÉLIKUS TEMPLOM

A nagyváradi műemlék evangélikus templom száz esztendővel ezelőtti felavatását ünnepelték július 5/6-án. "Áldott legyen mindenki, aki átlépi e templom küszöbét — lakozzék benne a Te dicsőséged — növekedjék a gyülekezet szent templommá". D. Mózes Árpád evangélikus püspök hajlékot szentelő áldása eképp szólt a centenáriumi ünnepség nyitó Istentiszteletén. A püspök hálát mondott, amiért az ösöknek erőt adott az Isten a templomépítéshez: "Nemcsak a kis gyülekezetnek a büszkesége, hanem a város ékessége, és az egész evangélikus egyházé; hála — mondotta Mózes Árpád —, hogy nem királyok kegyéből és nem főúri adományból, hanem a kis gyülekezet szent akaratából épült föl." Vértízvataros évszázad után ugyancsak a lutheránus hívek jóakaratóból külföldi hittestvérek segítségével újjult meg a hajlék. A kegyelem folytán pedig soha nem szűnt meg az ige hirdetése a szószékről sem az első világháború, sem Trianon, sem a második világháború, sem a kommunizmus éveiben.

"Két név fémjelzi a templomépítést — mondta rövid történelmi áttekintésében Mátyás Attila lelképásztor —, Rimler Károly lelkész 1860-tól, illetve Materny Imre lelkész 1898-tól szervezett adakozást az építkezés megkezdéséhez, s ezzel beiródtak az egyház aranykönyvébe." A templom alapkövét 1902. május 23-án helyezték el. Nagyvárad belvárosának felépítője, a városháza, a színház tervezője, ifj. Rimanóczy Kálmán álmolta meg a szépséges neogótikus Istenházát, mely 68 ezer koronából épült, s 1903. július 5-én szentelték fel.

A jubileum alkalmából emléktáblát avatott a gyülekezet, akik külföldi támogatással a különleges földemet, a templom belsejét, és a teljes fűtési rendszert felújították

az elmúlt esztendőben. A hazai testvéregyházak képviselői és a külföldi hittestvérek nevében érkezők egyaránt köszöntötték az ünnepelő kis lutheránus közösséget. Összesereglettek az építető híres várad evangélikus családok leszármazottai is az alkalomból. Emléklül az utókornak fenyőt ültettek a hajlék előtt. Délután a Varadinum vonósnégyes ünnepi koncertjére került sor, másnap külföldi vendéglelkészek hirdettek ígét, majd megkoszorúzták a Rulikovszki temetőben a két templomépítő evangélikus lelképásztor sírját.

Balla Tünde. In: Romániai Magyar Szó"

ÚJ KÁNON

Új névvel a Romániai [Erdélyi Magyar] Evangélikus Lutheránus Egyház június 18-án ünnepi közgyűlés keretében törvényesítette új alkotmányát. Ezen az egyedülálló eseményen megjelent dr. Jakubinyi György gyulafehérvári r.k. érsek, dr. Klein Christoph nagyszabeni ev. püspök, Pap Géza kolozsvári ref. püspök, és dr. Szabó Árpád kolozsvári unitárius püspök, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház részéről D. Szabik Imre elnök püspök is, meg több külföldi egyházi méltóság. Az új alkotmány, vagy ahogy ott mondják, az új Kánon a püspöki tiszt betöltését egyszeri 12 évre korlátozza, legfeljebb a 70. életévig. A tavaly lemondását előrejelző, 70. életévét elért D. Mózes Árpád püspök, akit még a régi rend szerint élettartamra választottak, egyelőre megmaradni kíván püspöki szolgálatában. Krónika

Minden a tiétek.
Ti viszont a Krisztuséi
vagytok,
Krisztus pedig Istené.

1Korinthus 3:22-23

A GOLGOTÁRA IRÁNYÍTOTT SZEM

Augusztus 14-én lesz negyed százada, hogy D. Ordass Lajos evangélikus püspök örökre lehunyta szemét.

A mártírsorsú püspök emberi nagyságát még ilyen távlatból sem könnyű megvonni. Tevékenysége sokoldalú volt: Mint igehirdető, egyházkormányzó, egyházi író és fordító, vagy az ökumenikus gondolat megtestesítője egyaránt kimagaslott kortársai közül.

Ordass Lajos jelentőségét a ma embere egyrészt abban látja, hogy mindvégig megállt az evangélium igazsága mellett, s ezt kedvenc igéjével is hangsúlyozta: "De aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözüli" (Máté 24:13).

A püspök az egyház identitása és integritása kérdésében engedményekre nem volt hajlandó. Ezt életével pecsételte meg; élete volt bizonyágtétevés. A hitben való megállásról nemcsak prédikált, hanem életének főcélja a Krisztus-követés volt, vállalva ezért börtönt és szenvedést. Egyik reggeli elmélkedésében így ír erről: "A Golgotára irányítsd szememet, ne féljek tőle, ne is kerülgessem. Irántad való szeretetemmel inkább keressem azt és ott találjam meg, amiért érdemes élni."

Püspöki szolgálata alatt számos lehetőség nyílt számára, hogy a "széles utat" — saját érdekeit — keresse. Amikor letartóztatták, néhány nap múlva Rákosi megüzenete, hogyha lemond püspöki tisztéről, elhagyhatja az országot. Úgy gondolta, ha ezt az ajánlatot elfogadja, ezzel elismeri bűnösségét és addigi küzdelme az igazság oldalán elvész. Amikor helytállásának végső következményeire gondolt, lelkiismerete mindig nyugodt maradt; tudta, hogy ez lehet az egyedüli helyes döntés.

Amikor törvényes lehetősége lett volna arra, hogy a Csillagbörtönben megkezdett börtönbüntetése lerövidüljön, ilyen kérelmet nem terjesztett elő. Amikor barátai közül márcsak néhányan tartottak ki, akkor sem mondott le. Pedig az egyik azt írta: "Nem a lemondás megtagadása viszi előre az ügyet, aminek szolgálatára rendeltetünk."

Ordass Lajos az egyház autonómiájának tántoríthatatlan védelmezője volt olyan időkben, amikor Dezséry László az autonómiát semmire sem tartotta. Az egyházi iskolákhoz való ragaszkodása a jog uralmának az érvényesítéséért folyt, hisz az egyházi alkotmány szerint az egyház testéhez tartoznak, az egyház fenntartásának az eszközei, melyekről könnyelműen nem mondhatunk le.

És mégis, volt olyan képzett lelkészünk, aki fennakadt azon, hogy a püspök a tör-

vényes utat kívánta követni, mondván: "A jogász logika tetszetős, de absztrakt." Nehéz helyzetben "törvényeskedő farizeizmusnak tartja".

A próbás idők hitvalló keresztyéneket követelnek. Nem elég csupán befelé keresztyénnek lenni. Cselekvő keresztyénekre van szükség, hisz a lélek világosságának kifelé is fénylenie kell. A püspöknek lelke tisztaságával, helytállásával kell fénylenie embertársai előtt az élet egész területén.

Mérhetetlen gazdag az evangélikus egyház, mert Ordass Lajos személyében olyan kincset kaptunk Istentől, amely fénylően ragyog és Isten örök dicsőségét hirdeti példamutató életútján keresztül. Ezt hangoztatta temetési imájában Csngödy László is, aki hálát adott "a világosságért, amivel Isten az évek sötétségében ragyogóvá tette őt. Áttetszővé, mint aki bátorságával Benne tudta reménységének gyökerét. A tisztaságért szóban és életvitelben, melyet legjobb meggyőződése szerint oly példamutatóan kínált".

Erre a példamutató életvitelre és az 1957. évi minneapolis evangélikus világgyűlésen elhangzott két igehirdetésére figyelt fel a minnesotai Wilmar községben a "Vinje" nevű evangélikus egyházközség vezetőse, amikor templomuk hajójában futó füzéren Jézus tanuinak sorába iktatta Ordass nevét is, mint akkor egyedül élő személyét, aki ilyen különleges megtiszteltetésben részesült. Nagy jelentőségű volt ez év áprilisában, hogy a gyülekezet nyugdíjas lelkésze, Larson Lowell felkereste a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközséget, ott prédikált, s az építkezésekhez jelentős összeggel hozzájárult. Ennek a látogatásnak az eredménye a jövőbe mutat és valószínűsíti a testvéregyházi kapcsolatok elmélyítését a két gyülekezet között.

Egyébként a budahegyvidéki gyülekezet — ahová Ordass püspök is járt — emléktáblával örökítette meg rehabilitációja utáni első prédikációját és harangját róla nevezte el.

Mádl Ferenc köztársasági elnök megalapítása szerint: "Ordass püspök példaadása sokunknak adott erőt tisztességünk megőrzéséhez ... Alakja, személye ma is sugárzó erő!" Vajta Vilmos szerint Ordass azok közé tartozott, akikre nem volt méltó a világ. Életének és munkájának gyümölcsei igazából az eljövendő nemzedékek számára válnak áldássá- Adjon biztatást Luther kedvenc zsoltára (118:17): "Nem halok meg, hanem élek és hirdetem az Úrnak cselekedeteit".

Dr. Boleratzky Lóránd, ny. egyetemi tanár

Jubilánst köszöntünk

Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciánk kedves tagját, dr. Pósfay György ny. lelkészt köszöntjük szeretettel lelkészi diplomája megszerzésének 60. évfordulója alkalmából. Erről az évfordulóról megemlékezett a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem és az Északkelet Ohio Ev. Egyházkerület (ELCA) közgyűlése is. Dr. Pósfay György június 18-án töltötte be 82. életévét. D. Raffay Sándor püspök szentelte lelkésszé. Segédlelkészként és tábori lelkészként szolgált Magyarországon, majd rövid ideig Svédországban is végzett lelkipáloszolgálatot. Háromévi clevelandi (Első Egyház) szolgálat után a venezuelai Caracasba került 1952-ben, s onnan 1971-ben hívták el szolgálatra az Evangélikus Világszövetség genfi központjába. 1986-ban ment nyugdíjba. Azóta genfi lakosként éveit lelkipásztori, előadói, írói, stb. tevékenységben, valamint kiterjedt családjával tölti; mindehhez ország- és kontinenshatárokat meghaladó utazásokat is megtéve.

Jubiláns lelkésztestvérünknek Istentől áldást, s az Ő erőben és egészségben megtartó kegyelmét szívből kívánjuk! AMEKHIF

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk a 2003. május 26-a és július 19-a között vett többféle adományt.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$50: Könyves Mihály (OH). **\$4:** Szénásy Sándor (OH). **\$3:** Ferenczek Erzsébet (NC). **\$2:** vonBakonyi István (OH).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2003: Zerinváry Miklós (PA).

•A MAGY. EV. KONFERENCIA JAVÁRA

\$100Zerinváry Miklós és felesége *édesanyjuk, dr. vitéz Zerinváry Szilárdné emlékére* (†2003. március 3) (PA). **\$75:** N.N.

* * *
Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi középiskolák javára és alkalmilag – akár adományozók által is – meghatározott egyházi szükség enyhítésére szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzes utalványt **Hungarian Conference-ELCA** névre és **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Bp.-Deáktér, Bp.-Fasor, Győr, Kőszeg, Miskolc, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron/Berzsenyi, Sopron/Eötvös) vagy a segélyadomány más célját megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk. ☑

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Pünkösdkor a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének a gyülekezetei Gáncs Péter országos misziói lelkészt egyházkerületi püspöküknek és Szemerei Zoltán országos gazdasági főosztályvezetőt egyházkerületi felügyelőjüknek választották meg a nyugalmavonult D. dr. Harmati Béla püspök és a korábban lemondott dr. Sólyom Jenő felügyelő utódául. A szolgálatbalépőkre és a szolgálattól megváltakra is Isten gazdag áldását kívánjuk!

• Az Evangélikus Hittudományi Egyetem idei tanávról ünnepélyen kiemelten köszöntötték a 50., 60., 65., és 70., szolgálati évükben járó lelkészeket, és pedig aranydiplomát az 50 éve végzett dr. Bodrog Miklós, dr. Cserháti Sándor, id. dr. Fabiny Tibor, Fehér Károly, Gémes István (Stuttgart), Halász Hruz János, Kovács Pál, Madocsai Miklós, Pintér János, Pintér Károly, Sárkány Tibor, Szimon János, Szita István, Sztitáné Bérczy Margit, D. Takácsné Kovács Zsuzsanna, és dr. Zsigmondy Árpád - gyémántdiplomát a 60 éve végzett v. Molnár János (Marosvásárhely), dr. Pósfay György (Genf), Sümeghy József, és id. Szentpétery Péter - vasdiplomát a 65 éve végzett Böröcz Sándor, Csepregi Béla, Giczi Kálmán, és dr. Pusztai László - rubindiplomát a 70 éve végzett Martos Ödön, Ormos Elek, D. dr. Pröhle Károly, és D. Scholz László kapott. Isten éltesse, áldja mindnyájukat! Egyébként a fiatal végzősök közül tizenheten lelkési oklevelet, tizenketten pedig hittanári oklevelet szereztek.

• A magyar kormány elfogadta a Magyarországi Evangélikus Egyház idei ingatlanrendezési jegyzékét. Ennek értelmében az egyház 18 ingatlant kap vissza.

• A Keresztény Demokrata Fórum legutóbb Pásztón tartott konferenciát "A nemzet jövőjének a záloga a család" témakörben. Az egyik előadó Lehoczky Endre helyi ev. lelkész volt, aki többek között a gyermekeket hagyományosan befolyásoló tényezők szerepét — család, egyház, iskola — és az újabban fellépő hír- és szórakoztató közegek hatását taglalta.

• Július 4-én szentelte fel a Szent László-ról elnevezett új, Szekszárd-közi duna-hidat D. dr. Harmati Béla ev., Szabó István ref. püspök, és Babel Balázs r.k. érsek.

• A "Nógrádmegyei Hírlap" részletesen ismertette az 1931-ben létesített balassagyarmati ev. szeretetház korszerű hospice programját. "Bár a családot nem lehet pótolni, az emberi méltóságot meg kell adni az

életből távozni készülőknek" — jegyezte meg a programról Kulcsár Zsuzsanna ev. lelkész, a program vezetője.

• A Pesti Ev. Egyházmegeje új esperese Győri Gábor pestszentlőrinci lelkész, aki Szirmai Zoltán ny. esperes, bp.-fasori lelkész utóda.

• Jánosházán új imaházát, Veszprémben új orgonáját, Nemescsóban, Pilisen, és Szentantalfán felújított templomát, Bánkon és Kismányokon felújított orgonáját, Monoron új, Miskolcon, Ostffyasszonyfán felújított parókiáját, Bényén és Kismányokon felújított templomtornyát, és Komáromban felújított imatermes székházát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• A Déli Egyházkerületben D. dr. Harmati Béla ny. püspök Makovszky Gyula, Deák László, Molnár Iván - az Északi Egyházkerületben D. Szabik Imre püspök Horváth Hegyi Olivér, Kollár Zsolt - a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben Ittész János püspök Szabó Ferenc, Szabóné Nyitrai Márta, Deák Ágota, Erdélyi Réka, Wagner Szilárd végzett teológusokat szentelte lelkésszé.

• Johnson Gisle norvég missziós lelkész életéről és szolgálatáról — Budapesten a Norvég Izraeli Misszióban tevékenykedett a 30-as és 40-es években — norvégnyelvű könyvet írt és jelentetett meg D. Terray László norvégiai ev. lelkész.

• A Külföldön [Nyugateurópában] Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége "Koinonia" c. teológiai folyóiratának 58. számában Pátkai Róbert londoni ny. ev. püspök "A nyugati magyarság jövője" c. írása és Gémes István stuttgarti ny. ev. lelkész "A Szentlélek az öskeresztyén igehirdetésben" c. tanulmánya olvasható.

• Több mint háromezer ember vett részt Csíksomlyón a rendkívül nagy sikerű "István, a király" c. rockoperának az előadásán. Az eseményről szóló beszámoló szerint "sok százezer ember lehetett tanúja annak, hogy az itt élő 'maroknyi székely' nép mégsem porlik el, mint a szikla, és fiait egyetlen 'csillagösvény' sem vezeti el erről a szent helyről".

• Veszprémben az újonnan épült, kápolnát és egyéb kulturáli helyiségeket magába foglaló veszprémmegyei börtön avatásakor Ittész János ev. püspök tartott igehirdetést és mondott áldást.

• Öskün Hamza Kinga Dalma az ev. gyülekezet új lelkésze.

• Pünkösdkor a magyar-tót ev. egyházi

kapcsolatok elmélyítése jegyében D. Szabik Imre magyarországi elnök püspök Lévan televízió közvetítette igehirdetéssel és Misina Igor tótköztársasági egyházkerületi püspök Nyíregyházán ugyancsak igehirdetéssel szolgált.

• Mosonmagyaróvár és az erdélyi Csernátfalú ev. hívei Kiss Miklós és Török László lelkészek aláírásával jegyzett oklevélben testvérgyülekezeti kapcsolatukat erősítették meg.

• Meghalt dr. Molnár Rudolf, egykor monori, legutóbb a finnországi maskui ev. gyülekezetben szolgált ny. lelkész.

• Május 13–15 között tartották Budapesten a Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete 3. találkozóját. Ezen a találkozón az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia részéről sajnos megjelenni senki sem tudott, jóllehet a Konferencia érdekvégszövetet Pátkai Róbert londoni ny. ev. püspök volt szíves ellátni, amiért ezúton is köszönetet mondunk. Kiemelkedőnek számít, hogy a találkozó ún. "állásfoglalásban" rögzítette a METT mibenlétét és működését. (Lapzártáig a találkozóról jegyzőkönyv, stb. nem érkezett kézhez.)

• Az erdélyi (partiumi) Nagylakon fennállásának 200. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet. A gyülekezetet tótkömlői, békésabai, és szarvasi tót telepések alapították. Ez a gyülekezet más tót csoportosulásokkal együtt most az Erdélyi Magyar Evangélikus Lutheránus Egyház tót egyházmegejét alkotja.

Ev. Élet et al.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENI

• Olvasóink szíves elnézését kérjük az előző számunkban előfordult többféle technikai és egyéb hibáért (két hiányzó sorért is, amiket azonban itt nem igazítunk helyre). A tördelés a megszokottól eltérő körülmények között ment végbe, amik az illő figyelmet is elterelték. Igyekeztünk már ezzel a számmal is visszatérni az olvasótáborot megillető minőségi előállításhoz.

• Az előző, 2003 júniusi szám 3. oldalán a "Vallástalanság" cím alatt közölt adatokban elírás történt. Három nagyobb egyháztestben keressen 300,000 evangélikus él Kanadában..

• Legnagyobb sajnálatunkra a clevelandi "Classic Printing Corporation" néven is közismert Berta Nyomda március végén becsukott. 36 éven át élveztük ebben a nyomdában előbb Berta László úrnak, majd Berta Attila úrnak a lapunkkal való tördelését. Ezért itt is köszönetet mondunk. Természetesen új nyomdát kellett keresnünk és így a lapelőállítás egyéb részleteiben is változások szükségesek. Előbb-utóbb belezökkenünk az "új kerékvágásba". Reméljük és köszönjük olvasóink türelmét.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
 Templom és ielkési hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnap-i Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Tamásy Zoltánné

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsora-osztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

Szomorú szívvel hirdetem, hogy az élet és halál Ura elszólította közülünk Mezősi Vera fiatal testvérünket. Az Úristen adjon örök életet szeretett testvérünknek; ittmaradt férjének, Lajosnak, három gyermekének, Monikának, Marcínak, Pityunak vigasztalást, útmutatást, reménységet! ■ Június 8-án a magyar Istentiszteleten Lovagi Tibor tb. presbíter és felesége Aida ünnepelte házasságkötésük 50. évfordulóját a gyülekezet és családjuk közösségében. Az Úristen szeretete és hűsége volt velük eddig is és maradjon továbbra is velük. Isten éltesse őket! ■ Ezúton szeretnénk megköszönni Radva Éva szakácsnői szolgálatát, amelyet gyülekezetünkben végzett. Hálásak vagyunk fáradságos munkájáért. Isten áldását kívánjuk egyéni és családi életére! ■ Köszönetet mondunk a Női Körnek az apáknap-i ebédért! ■ Szeptember 7-én lesz aratási hálaadó Istentiszteletünk, majd ebéd. Kérjük írják be naptárunkba a dátumot és legyenek vendégeink. Menü: húsleves, töltött káposzta, sültcsirke, sütemény, kávé: mindezek 13 dollárért! Az esztendő folyamán október 19-én, november 2-án (bazárral együtt), és december 7-én lesznek ebédeink. ■ Minden vasárnap a nyár folyamán is 10:45-kor Gyermekestentiszteletet tartunk a magyar Istentisztelettel párhuzamosan. A magyar iskola szeptember 12-én folytatja szolgálatát. ■ Isten áldásának és kegyelmének megtapasztalása legyen minden kedves testvéremmel. Erős vár a mi Istenünk! Lelkipásztori szeretettel — T.E.

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Templom: 116 Bond St. Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaves Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Dr. Mekis Éva; tel.: (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hónap második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Az Evangélikus Világszövetség X., Winnipegben július 21-31 között tartott nagygyűlésén a Magyarországi Evangélikus Egyházból D. Szabik Imre elnök-püspök, Kovácsné Tóth Márta lelkész, Bárdossy Tamás szinaiti (világi) elnök, Balicza Klára ifjúsági küldött, továbbá hivatalból D. dr. Harmati Béla ny. püspök és Pangyánszky Ágnes lelkész, az Erdélyi Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyházból Adorjányi Dezső Zoltán püspökhelyettes és dr. Kovácsné Kelemen Erzsébet lelkész, egyháztanácsos vett részt. ■ *Felhívjuk a figyelmet, hogy a nyári szünet után Istentiszteleteink újabb sorozatát szeptember 14-én kezdjük meg a szokásos időben, du. 4 órai kezdettel. Ezalkalommal az Úrvacsora is kiszolgáltatásra kerül.* ■ "Uram, áldalak a nyárban ... / Minden kicsiny búzaszemben / térdre-kényeszerítes engem. / csodatevő Istenem. / Kezed odatette áldva / a nyár gazdag asztalára / mindennapi kenyerelem. / S asztalán a keresztfának / Fiadat is oda-szántad, / hogy Benne legyen nekünk / kenyérünk és életünk." (Türmezei Erzsébet: Nyár.) ■ A nyár hátralevő idejére minden kedves testvérünknek áldott, kellemes pihenési és felüdülési alkalmakat szeretettel kívánunk. Erős vár a mi Istenünk! — BB.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2003. SZEPTEMBER

1. Ezékiel 17:1-6,22-24 — Máté 12:33-37
2. 1Mózes 19:15-26 — Máté 12:38-42
3. 15. Zsoltár — Máté 12:43-45
4. 1Péter 5:1-5 — Máté 12:46-50
5. Lukács 22:54-62 — Máté 13:1-9,18-23
6. Ézsaiás 26:1-6 — Máté 13:10-17

PÜNKÖSD UTÁNI 13. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 42:3

7. Jakab 2:1-17 — Márk 7:24-37
8. János 4:46-54 — Máté 13:24-30,36-43
9. 4Mózes 12:1-15 — Máté 13:31-35
10. Ap.Csel. 9:31-35 — Máté 13:44-46
11. Jakab 5:13-16 — Máté 13:47-52
12. Lukács 23:6-12 — Máté 13:53-58
13. Ézsaiás 57:15-19 — Máté 14:1-12

PÜNKÖSD UTÁNI 14. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 25:40

14. Jakab 3:1-12 — Márk 8:27-38
15. 5Mózes 15:1-11 — Máté 14:13-21
16. Ámós 5:4-15 — Máté 14:22-36
17. 5Mózes 24:17-22 — Máté 15:1-20
18. Ap.Csel. 4:32-37 — Máté 15:21-28
19. 98. Zsoltár — Máté 15:29-39
20. Judás 1-2,20-25 — Máté 16:1-12

PÜNKÖSD UTÁNI 15. VASÁRNAP

(Máté apostol emléknappja)

Heti ige: zsoltár 103:2

21. Efezus 2:4-10 — Máté 9:9-13
22. 2Timóteus 1:1-7 — Máté 16:13-20
23. János 9:24-41 — Máté 16:21-28
24. Filemon 1-22 — Máté 17:1-13
25. 1Kronikák 29:9-18 — Máté 17:14-21
26. János 13:31-35 — Máté 17:22-27
27. 2Thesszalonika 2:13-17 — Mt. 18:1-14

PÜNKÖSD UTÁNI 16. VASÁRNAP

Heti ige: 1Péter 5-7

28. Jakab 5.13-20 — Márk 9:38-50
29. Mihály arkangyal s az angyalok emlékezete
Jelenések 12:7-12 — Lukács 10:17-20
30. 146. Zsoltár — Máté 18:15-35

2003. OKTÓBER

1. Jelenések 14:6-16 — Máté 9:1-12
2. 1Mózes 32:1-3,10-13 — Máté 19:13-15
3. Ap.Csel. 12:1-11 — Máté 19:16-30
4. Ap.Csel. 27:16-25 — Máté 20:1-16

PÜNKÖSD UTÁNI 17. VASÁRNAP

Heti ige: 2Timóteus 1:10

5. Zsidók 1:1-4; 2:5-12 — Márk 10:2-16
6. Róma 6:18-23 — Máté 20:17-28
7. Ap.Csel. 21:8-14 — Máté 20:29-34
8. Márk 5:2-24,35-43 — Máté 21:1-11
9. Filippi 1:19-26 — Máté 21:12-17
10. János 18:3-9 — Máté 21:18-22
11. Márk 9:1-10 — Máté 21:23-27

PÜNKÖSD UTÁNI 18. VASÁRNAP

Heti ige: 1János 5:4

12. Zsidók 4:12-16 — Márk 10:17-31
13. Márk 5:24-34 — Máté 21:28-32
14. Jakab 1:1-13 — Máté 21:31-46
15. Lukács 7:1-10 — Máté 22:1-14
16. Ap.Csel. 5.34-42 — Máté 22:15-22
17. János 19:28-30 — Máté 22:23-33
18. 31. Zsoltár — Máté 22.34-40

PÜNKÖSD UTÁNI 19. VASÁRNAP

Heti ige: 1János 4:21

19. Zsidók 5:1-10 — Márk 10:35-46
20. 1Thesszalonika 4:9-12 — Mt. 22:41-46
21. 1Timóteus 1:1-11 — Máté 23:1-12
22. Énekek éneke 8:4-7 — Máté 23:13-28
23. Ap.Csel. 6:1-7 — Máté 23.29-39
24. Lukács 23:32-34 — Jób 1:1-12
25. Máté 5:17-24 — Jób 1:13-22

PÜNKÖSD UTÁNI 20. VASÁRNAP

Heti ige: Jeremiás 17:14

26. Zsidók 7:23-28 — Márk 10:46-52
27. Lukács 5:12-16 — Jób 2:1-3:26
28. Judás és Simon apostol emléknappja
 1János 4:1-6 — János 14:21-27
29. Prédikátor 12:1-8 — Jób 4:1-21
30. Márk 6:7:13 — Jób 5:1-27
31. A REFORMÁCIÓ EMLÉKNAPJA
 Róma 3:19-28 — János 8:31-36 [I. & RCL]

LEGGÖZELEBBI LAPZÁRTA 2003. SZEPTEMBER 15-ÉN!

ERŐS VÁR
 PO BOX 770828
 LAKEWOOD OH 44107-0038
 ADDRESS SERVICE REQUESTED

PERIODICALS POSTAGE
 PAID
 CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
 LEJÁRT-E?

0003 CC
 MRS GABOR BRACHNA
 4211 VIRGINIA DR
 FAIRVIEW PARK OH 44126-1755